

Van ambitie naar impact

Hoe Eindhoven nieuwkomers verwelkomt en opvangt

Inzicht van binnenuit

Gemeente Eindhoven heeft een duidelijke ambitie voor asielopvang: mensen niet in een langdurige wachtstand zetten, maar vanaf dag één laten beginnen met hun leven in Nederland, ongeacht hun status. In het beleidsplan Welkom in Eindhoven is dat uitgewerkt langs 6 verschillende pijlers, zoals taal, werk en menswaardige opvang. Maar daarmee ontstond ook de vraag: hoe maak je dan zichtbaar wat die aanpak daadwerkelijk oplevert?

“Je kunt wel opschrijven wat je gaat doen, en waarom je denkt dat dat helpt,” vertelt Lisalette Dijkers, “maar je wilt weten: wat gebeurt er dan in de praktijk? En hoe kun je dat meten?”

Van uitvoering en beleid...

Die vraag werd steeds belangrijker bij het opstellen van het uitvoeringsplan. Eindhoven wil niet alleen activiteiten en programma's organiseren, maar ook begrijpen wat het effect daarvan is. Bijvoorbeeld of mensen sneller de taal leren, meer gaan werken of zich mentaal stabiel voelen. Tegelijk is die werkelijkheid allesbehalve statisch.

...naar monitoringskader

Om die vraag te beantwoorden, werkte de gemeente Eindhoven samen met OpenEmbassy en partners zoals het COA, Wasbeer & Pauw en Wij Eindhoven aan een monitoringskader. In werksessies werd de ambitie uit Welkom in Eindhoven vertaald naar concrete indicatoren: wat wil je precies meten om iets te kunnen zeggen over het effect van je beleid?

“Je wilt een soort 360 graden beeld van wat je aanpak teweeg brengt,” legt Lisalette uit. “Het gaat immers over echte mensen, echte levens. Dus niet alleen cijfers en beleid, maar ook de ervaringen van mensen zelf.”

” Je stapt nooit twee keer in dezelfde rivier. De context van asiel verandert continu, dus je moet een manier vinden om daar met je monitoring op aan te sluiten.

Product: monitoringskader, vervolgstap M&E-traject

Doelgroep: asielzoekers (opvang)

Contactpersoon: Lisalette Dijkers, senior adviseur sociaal domein

Essentie uit beleidsplan

De sessies leverden in eerste instantie een brede set aan indicatoren op. Vervolgens werd samen gekeken naar de essentie: wat is écht relevant om te volgen? OpenEmbassy hielp daarbij door vooraf het beleidsplan grondig te analyseren en een eerste selectie te maken.

„ Dat je merkt dat iemand vooraf echt in je beleid is gedoken en de essentie eruit haalt; dat helpt enorm. Het dwingt je als gemeente ook om anders te kijken naar wat je zelf hebt opgeschreven.

Leefgebieden verbinden

Door verschillende leefgebieden met elkaar te verbinden, maakt het model duidelijk hoe sterk ze elkaar beïnvloeden. Zo bleek bijvoorbeeld dat de indicatoren veiligheid en stabiliteit randvoorwaardelijk zijn: als iemand zich niet veilig voelt, blokkeert dat andere stappen zoals taal of werk. Ook gaf het model inzicht in waar Eindhoven zelf de focus legt.

“Wat opviel is dat wij als gemeente relatief veel inzetten op sociale verbinding,” vertelt Lisalette. “Niet alleen taal en werk zijn de sleutel, maar juist ook het vormen van een community binnen opvanglocaties. Dat is voor ons echt een belangrijk uitgangspunt.”

Dat soort inzichten zorgden niet alleen voor scherpere, maar ook voor bewustwording. Wat voor Eindhoven vanzelfsprekend voelt, blijkt dat voor andere gemeenten niet per se te zijn.

Sturen op wat werkt

Het monitoringskader helpt Eindhoven om niet alleen plannen te maken, maar ook daadwerkelijk te volgen wat er gebeurt, en daarop bij te sturen. In plaats van een statisch uitvoeringsplan, waarin vooral wordt afgevinkt of acties zijn uitgevoerd, kiest de gemeente bewust voor een meer adaptieve aanpak.

“Vaak zie je dat gemeenten zeggen: we doen actie A, B en C, en dan is het wel of niet gelukt,” zegt Lisalette. “Maar wij willen juist weten: wat gebeurt er dan in de praktijk? En wat betekent dat voor wat we vervolgens doen?”

„ In de ontwerpsessie plaats je de indicatoren samen in de cirkel, en dan zie je: waar zit het eigenlijk in bij jouw beleid?

Door systematisch data én ervaringen op te halen, ontstaat er beter zicht op wat werkt en wat niet. Dat maakt het mogelijk om tussentijds keuzes aan te passen: succesvolle interventies verder te versterken, en bij te sturen waar nodig. Het **monitoringskader** fungeert daarbij **als een soort slijpsteen** tijdens de uitvoering: een manier om continu te scherpen wat je doet en waarom.

Spiegel van buiten

In de samenwerking met OpenEmbassy waardeerde de gemeente vooral de combinatie van inhoudelijke scherpheid en een frisse blik van buiten. “Wat ik heel fijn vond, is dat je echt wordt meegenomen,” vertelt Lisalette. “Er was duidelijk al voorwerk gedaan: het beleidskader was geanalyseerd en teruggebracht tot de essentie. Daardoor kun je samen meteen de diepte in.”

” Je wilt niet alleen achteraf concluderen of iets is gelukt, maar juist tijdens het proces kunnen zeggen: dit werkt, hier moeten we meer op inzetten.

Nieuwe energie

Tegelijkertijd helpt het kader om het gesprek te voeren met bestuur en partners. Het biedt handvatten om te laten zien wat de aanpak oplevert, en om keuzes beter te onderbouwen. “Je moet uiteindelijk wel kunnen uitleggen: dit is het resultaat van wat we doen.”

In de volgende fase wordt het monitoringskader verder uitgewerkt in een traject voor monitoring en evaluatie (M&E), met onder andere tussentijdse evaluaties. Dat moet Eindhoven helpen om scherp te blijven in een context die continu verandert; van beleidswijzigingen tot ontwikkelingen in de instroom. Zoals Lisalette het verwoordt: “Je moet consistent zijn, maar tegelijk ook kunnen mee-ademen met wat er gebeurt.”

” De uitdaging is om adaptief beleid ook meetbaar te maken. Dat je kunt meebewegen met de werkelijkheid, en tegelijk kunt laten zien wat het oplevert.

Die externe blik hielp ook om het eigen beleid anders te bekijken. Zo werd bijvoorbeeld duidelijk dat de ‘doorgaande lijn’ - wat mensen meenemen van opvang naar hun verdere leven - niet één losse pijler is, maar juist door alles heen loopt. “De opbrengst van wat je investeert, zie je op verschillende plekken terug. Dan ga je ook anders nadenken: wat is dat eigenlijk, waar zit dat in, en hoe meet je dat?”

Basis voor de toekomst

Voor Eindhoven zelf vormt het monitoringskader vooral een belangrijke basis voor de komende jaren. Het moet helpen om beter onderbouwde keuzes te maken over wat werkt, wat niet, en wat nodig is om de ambitie van Welkom in Eindhoven waar te maken.

Voor gemeenten die werken aan een vernieuwende aanpak van asielopvang of inburgering, ziet Eindhoven duidelijke meerwaarde in deze manier van werken. “Als je wilt weten wat je beleid echt doet in de praktijk, helpt het om daar een methodische aanpak voor te hebben. Met een partij naast je die kan spiegelen.”

